ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA" ("LIBERTY")
THE UKRAINIAN NEWSPAPER
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday, by
The Ukrainian Nat'l Ass'n
of America
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Subscription:
per year...... $2.00 | Canada & Europe:
half year...... 1.00 | per year...... $3.00
single copy.. .03 | half year...... 1.50

СВОБОДА

ЗАЛОЖ. 1893 РОКУ.
"СВОБОДА" ("LIBERTY")
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
в Америці
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Передплата:
на рік...... $2.00 | Канада і Европа
на пів року 1.00 | на рік...... $3.00
поод. число .03 | на пів року 1.50

УРЯДОВИЙ ОРГАН У. Н. СОЮЗА В АМЕРИЦІ "SVOBODA" OFFICIAL ORGAN OF THE UKR NAT'L ASS'N OF AMERICA

РІК XXII. Джерзи Сіти, Н. Дж., второк 27-го жовтня 1914. Ч. 67. | VOL. XXII. Jersey City, N. J., Tuesday, October 27. 1914. N. 67.

ВЕЛИКА РІШАЮЧА БИТВА НА СХОДІ І ЗАХОДІ.

Німці переломили лінію союзників і перейшли через ріку Ізер.

В послідних битвах в Галичині Австрійці полонили поверх 20.000 Москалів.

Під Івангородом розбили Австрійці російську армію і взяли в полон 3.600 Москалів.

Війна з Росією.

в Галичині:

АВСТРІЙЦІ ПОЛОНИЛИ В ПОСЛІДНИХ БИТВАХ В ГАЛИЧИНІ 20.000 МОСКАЛІВ.

БЕРЛІН (бездр. телегр.), 25. жовтня. — Битва здовж ріки Висли і Сяну триває дальше. З урядових німецьких звітів виходить, що битва в Польськім Королівстві рішаючого висліду ще не осягнула.

Натомісць вісти, які наспіли з австрійського генерального штабу, стверджують, що австрійські війска посувають ся побідоносно наперед. Австрійці з великим успіхом атакують північне і полудневе крило російської армії в Галичині.

В послідних днях перевезено 5.300 російських бранців через головну австрійську кватиру. Дальших 15.000 російських полонених находить ся в дорозї з Перемишля і Ярослава.

МОСКАЛЇ УКРІПЛЯЮТЬ ЛЬВІВ.

РОТЕРДАМ (Голяндія), 25. жовтня. — З Берліна надійшли вісти, що Москалї, які зразу були опорожнили Львів полишаючи в місті лише незначну залогу, вислали тепер до Львова 80.000 війска, яке є заняте при будові укріплень. Москалї приневолюють і мешканців міста до роботи при будові укріплень. Здаєть ся, що Москалї рішились всіми силами боронити Львів.

Вістка про уступлене російського війска зі Львова дала причину до неправдивої поголоски, що Австрійці відобрали Львів. З повисшої телеграми виходить, що Москалї зразу уступили дійсно зі Львова. Тепер однак змінили свій плян і постановили всіми силами боронити Львів.

РОСІЯ БОЇТЬ СЯ РЕВОЛЮЦІЇ!

В неділю, дня 25. с. м. приїхав з Росії до Злучених Держав кораблем скандинавської лінії „Фредерік VIII." Американець Г. Ґусман з Бостону. Про свій побут в Росії і про настрій, який там панує, оповів він американським редакторам, котрі подали ту розмову в ґазетах. Повторимо коротко його слова.

„Підчас моєї подорожи з Одеси до Києва, Москви і Петербурґа — оповідав Г. Ґусман — мав я нагоду розмовляти з ріжними людьми, а найбільше говорив з мужиками. Від кождого чув я тільки нарікане на царя і його уряд. Хлопи отверто і голосно кленуть цареви і проявляють своє невдоволенє. Кажуть, що цар і його уряд винні всему лиху, яке впало на край через війну. Кари, говорять хлопи, не боять ся, бо їм все одно. Людий огортає розпука і росте невдоволене.

Се невдоволенє викликали нечувані здирства на війну. Забирають зі сіл не лише молодих людий, але цілий їх достаток: коні, худобу, збіже, пашу і гроші. Лишають села пусті і голодні. Всюди крайна нужда, голод, холера й инші слабости.

Російський уряд бачить, що сидить наче на порохівни, яку може висадити у воздух одна іскра, котра може викликати загальний бунт, загальну революцію.

Через те всї міста в Росії є під воєнною управою.

Ціла Росія, а особливо кождий урядник є у якімось великім страху і наче у вижиданю великої революції.

Мене, — кінчив Г. Ґусман свою розмову, — тричи арештовано в Росії яко буцімто російського шпигуна. Мої американські папери нічого не помогли, але помогли долярн, згядно рублї, котрі все мене вибавили з клопотів. Рублї, як звісно, в Росії до кождого урядника найскорше промовлять і найскорше його переконають. За добру жменю рублів можна в Росії викупити ся з усякої біди, а чиновники цілком не соромлять ся перекупства, так до того привикли.

в Польськім Королївстві:

АВСТРІЙЦІ ВЗЯЛИ ПІД ІВАНГОРОДОМ 3.600 МОСКАЛІВ ДО НЕВОЛІ.

ЛОНДОН, — 24. жовтня. — Бюро Райтера в Амстердамі доносить, що в пятницю оголошено у Відни отсї урядові вісти:

„На полудне від Перемишля бере участь у битві тяжка артилєрія австрійська з великим успіхом. Недалеко устя Сяну до Висли розбили австрійські війска російські відділи, які перейшли в кількох місцях ріку. Коло Заріча взяли Австрійці поверх 1.000 Москалів у неволю.

„Австрійська армія появила ся несподівано майже під Івангородом і знищила дві дивізії російського війска. Австрійці полонили около 3.600 Москалів, 15 машинових карабінів і один прапор".

НІМЦЇ ЛАДЯТЬ СЯ ДО РІШАЮЧОГО НАПАДУ НА ВАРШАВУ.

ПЕТРОҐРАД (через Лондон), 24. жовтня. — Урядовий рапорт говорить: „Російську армію, яка находить ся в центрі, скріплено тепер новими силами, бо сподівають ся, що Німці приступлять знова до офензиви. Доходять вісти, що великі німецькі війска зближають ся від півночи в напрямі кріпости Осівця і Ново-Ґеорґієвска, які якраз мають на цїли охоронити Варшаву від нападу з півночи".

В послідних кількох днях телеґрами з Петроґраду принесли нові брехні. Москалї доносили про велику свою побіду під Варшавою, в якій Німці мали стратити ні більше ні меньше а 200.000 людий крім великого числа гармат і возів. Навіть німецького цісаря, який находив ся на боєвій лінії, Москалї мали вже окружити, але тим разом удалось йому ще втечи. Всї ті донесеня, як і богато попередних, треба уважати московськими брехнями. Німецькі й австрійські війска не то що не уступили з Польського Королївства, але посувають ся з кождим днем дальше наперед, завдаючи Москалям дошкульні страти. Рівночасно ладять ся Німці й Австрійці до великого рішаючого бою під Варшавою.

ЗА ЩО?

ПЕТРОҐРАД, дня 26. жовтня. — Російський мінїстер маринарки вислав до команданта російської фльоти на Балтійськім мори телеграму, в якій на порученє царя зложив подяку фльоті за її діяльність і хоробрість. Цар вірить, що Бог дасть хоробрій російській фльоті побідити.

Ся телеграма осьмішує лише російського царя, бо російська фльота анї на Балтійськім анї на Чорнім мори не воювала і не воює, а сидить зашпунтована.

Отже ще ніхто не бачив тої хоробрости, бо покищо вона схована. А таке говорене наперед, про побіди хороброї фльоти в будучности виглядає на циганську політику: нагадує того цигана, що бив сина наперед, аби збанка не збив. Ріжниця тільки в тім, що цар не бє, а хвалить.

А може там серед російської фльоти заносить ся на революцію, так як було в 1905-ім році, а цар хоче похвалами успокоїти невдоволених моряків на російських воєнних кораблях? Але нам здаєть ся, що скорше цар успокоїв би невдоволених, якби дав Росії конституцію ніж їм похвалу за видуману хоробрість.

Війна з Францією.

НІМЕЦЬКА АРМІЯ ПЕРЕЙШЛА РІКУ ІЗЕР.

БЕРЛІН (бездр. телегр.), 25. жовтня. — Німецький ґенеральний штаб подає отсї вісти з поля війни у Франції:

„Битва над рікою Ізер триває дальше. На північ удало ся нам перейти ріку у великій силї.

„На схід від Іпр і на захід від Ліль наші війска здобули важні становища.

„Англїйські кораблї острілювали Остенду, але без найменьшого успіху.

„В Арґонах (на захід від Верден) наші війска посунули ся знова наперед здобувши кільна машинових карабінів і полонивши богато Французів. Два літаки француські, поцілені стрілами, упали на землю.

„На північ від Туль Французи не хотіли згодити ся на хвилеве завішенє оружя, щоби похоронити тїла убитих".

НІМЦЇ НЕДАЛЕКО ДІНКЕРК.

ПАРИЖ, 26. жовтня. — Німецькі війска перейшли у великій силї між Нюпорт а Діксмюд і посунули ся в напрямі Дінкерк. Тепер кипить боротьба перед брамами сего міста. Завзятий опір, який ставили Бельґійці, упав перед страшними гарматами Німців. Кождий крок, кожде становище боронено до послідного. Всї місцевости, в яких приходило до битви, цілковито знищені. Німецькі страти обчисляють на 4.000 людий.

ФРАНЦУЗИ ПРИЗНАЮТЬ СЯ ДО НЕУДАЧІ НА ЛІВІМ КРИЛЇ.

ПАРИЖ, 25. жовтня. — Француське мінїстерство війни подало до відома слідуючий комунїкат:

„Битва на нашім лівім крилї не є ще рішена. Неприятель здобув деякі корисні становища в околиці Ля-Басі і коло Діксмюд, натомісць армія союзників посунула ся наперед коло Ліль.

„На прочій боєвій лінії наше війско відбило всї напади Німців.

„Від моря аж до місцевости Ара ударяють Німці зі здвоєною силою".

До недавна ще доносили англійські і француські війска, що Німці утікають, полишаючи не лише Остенду, але і Брукселю і Антверпію. Однак брехня на ніщо не придала ся. Німці, зґромадивши відповідну силу, ударили і переломили боєву лінію союзників. Перехід через ріку Ізер сьвідчить, що союзники мусїли уступити перед силою Німців.

НІМЦЇ ВЗЯЛИ ЗНОВА 500 АНГЛІЙЦІВ ДО НЕВОЛЇ.

БЕРЛІН (бездр. телеґр.), 25. жовтня. — Послідний урядовий рапорт подає отсю вість:

„В суботу перейшли наші війска ріку Ізер між Нюпорт а Діксмюд. На північ від Іпр одержав неприятель значні нові сили і силував ся здержати похід нашого війска. По кровавій битві війска союзників мусїли уступити. Наше війско полонило около 500 Англійців, між тим 28 офіцирів".

НЕУДАЧА АНГЛЇЙЦІВ В ОСТЕНДІ.

ЛОНДОН, 24. жовтня. — З Дінкерк надійшли вісти, що англійські кораблї висадили часть війска на побереже коло Остенди, щоби взяти його в своє посїданє. Німці привитали Англїйців сильним огнем і змусили їх до утечі на кораблї. Богато англійських жовнірів убитих і ранених, крім сего полишили кільканайцять машинових карабінів.

Німецькі підводні судна ушкодили один англїйський воєнний корабель.

СЬВІЖА ПОЖИВА ДЛЯ НІМЕЦЬКИХ ГАРМАТ.

ЛОНДОН, 25. жовтня. — З Бордо (теперішної столиці француського правительства) доносять, що нова француська армія відходить на поле битви.

Сегорічні рекрути, які відбули двомісячні вправи військові, відійшли враз з резервами на поле битви, щоби скріпити загрожені місця боєвої лінії. В сей спосіб скріплено француську армію силою 500.000 людий.

ЧИСЛО ПОЛОНЕНИХ ВИНОСИТЬ В НІМЕЧЧИНІ ОКОЛО 300.000.

БЕРЛІН (бездр. телеґр.), 25. жовтня. — З днем 21. жовтня число полонених, яких уміщено в ріжних ґарнізонах в Німеччині, виносить 291.468 жовнірів і 5.401 офіцирів. Між офіцирами находить ся 27 ґенералів: 18 російських, 6 француських і 3 бельгійських.

Із загального числа полонених припадає на Москалів 106.688, на Французів 149.369, на Бельґійців 31.925 і на Англійців 8.887 бранців.

Дальші транспорти полонених находять ся в дорозї.

ЗАГАЛЬНЕ ПОЛОЖЕНЄ

НА ТЕРЕНІ ВІЙНИ З РОСІЄЮ.

Можна надіяти ся, що ще перед зимою прийде до рішаючої розправи на терені війни з Росією. Обі сторони ґромадять величезні сили в центрі т. є. в Польськім Королївстві. Битва відбуваєть ся тут на лінії Варшава—Івангород. Дотеперішні боротьби були лише вступом до великої битви, яка наново розіграєсь і рішить правдоподібно будучий вислід великої війни.

Обі сторони доносять про успіхи. З того можна вносити, що в деяких місцях одна сторона, в инших знова друга сторона, осягнула деякі користи. Однак про якусь рішаючу побіду не може бути на разі бесіди.

Головною причиною, що акція воєнна не поступає тут так скоро, як на заході, є та обставина, що средства комунікації (зелїзниці і дороги) є лихі. До сего причиняють ся в значній мірі також і осінні слоти.

В послідних днях віднесли Австрійці значні успіхи коло Івангорода, де розбили російську армію, беручи в полон 3.600 Москалів. Після російських донесень зближаєть ся від півночи велика німецька армія в напрямі Варшави. Ріжні донесеня з Петроґраду про велику побіду над Німцями коло Варшави показали ся неправдивими.

Рівнобіжно з воєнною акцією в центрі їде воєнна акція у Східних Прусах і в Галичині.

У Східних Прусах німецька армія приступає знова до офензиви і посуваєть ся на схід від Авґустова.

В Галичині австрійські війска випирають чимраз дальше на північ Москалів. В битвах з послідних днів взяли Австрійці понад 20.000 Москалів до неволї. Боєва лінія на сході їде здовж Сяну, а на полудни на лінії Самбір—Стрий. Як довго головна битва в Польськім Королївстві не є рішена, так довго австрійська армія не може йти дальше на схід, бо могла би наразити ся на небезпеку зі сторони російської армії від півночи. Колиб Росії удало ся побідити в Польськім Королївстві, австрійська армія була би приневолена цофнути ся назад на лінію здовж Сяну.

Недалекий вже час принесе розвязку головної кампанїї.

НА ТЕРЕНІ ВІЙНИ З ФРАНЦІЄЮ:

На границі Бельгії і Франції рішаюча битва в повнім розгарі. Обі сторони одержали нові сили. Битва ведена з великим завзятєм по обох сторонах. Обі сторони виказують величезні страти, які виносять десятки тисяч людий.

Послідні донесеня, навіть зі сторони француської, признають, що Німці перейшли у великій силї через ріку Ізер, яка становила сильну оборонну лінію для союзників.

Можна надіяти ся, що Німці в короткім часї займуть ціле побереже враз з француськими пристанями Кале і Бульонь та розпічнуть похід на Париж. Успіхи Німців на лівім крилї потягнуть за собою великі зміни в некористь союзників. Ціла боєва лінія Французів буде мусїла подати ся назад.

Воєнні знавці представляють, що війна у Франції зближаєть ся скорим кроком до кінця.

ПАТРІОТИЗМ ЧИ ЗЛОБА?

Наша організація переживає ще одну важку хвилю, яких досить вже мала за час свого істнованя. З малих початків, невсипущим трудом кількох одиниць, які зі самопосьвятою і з вкладом свого власного гроша працювали над заложенєм трівких основ під її будучність, розросла ся вона протягом двайцятьох літ до поважних розмірів: ставувши ясно на національнім ґрунті, при помочи своєї часописи, зуміла поширити свій вплив не лише на своїх членів, але також і на хід цілого національного житя в новій вітчині.

Не будемо тут запускатись в критику діяльности Українського Народного Союза, але сьміло можемо твердити, що після своїх найлїпших сил, волї і зрозуміня працював кождочасний Головний Уряд для добра институції, а з тим і для народної справи. Після кождочасних потреб і духа часу змінювано статут організації, розвивано її аґенди та видавано часопись. Ніщо иншого, як лише добро Українського Союза і добро народної справи наказувало Головному Урядови змінити й останній раз статут на конвенції в Бофало.

Міжтим сї добрі наміри Головного Уряду і конвенції дали нагоду деяким людям почати кертичну роботу для знищеня тої інституції, яка дала початок усїй народній роботі і усїм иншим українським організаціям, що тепер істнують у Злучених Державах. Головний Уряд, будучи сьвідомим сього, що істнованє Союза буде вже в найблизшій будучности з огляду на нові стейтові закони загрожене та, що упадок його ізза дотеперішного статута є неминучий, мусїв сповнити обовязок своєї совісти супроти членів і супроти цілого народу і зміною статута забезпечити на будуче його істнованє. Коли би сього не зробив, історія була би осудила усїх Головних Урядників за те, що вони не дбали про інституцію, а дбали про себе.

Одначе дбанє про добро народної інституції належить не лише до Головного Уряду, але також і до її членів, а навіть до цілої суспільности. Сильна українська інституція се гордість цілого народа, без огляду на партійну приналежність. Бо партії в народі є лише на те, щоб ріжними дорогами прямувати до спільної цїли. І коли є чесна борба між партіями, то вона спричинює лише скорший зріст народної сили; ідейна борба переміняєть ся у благородне суперництво. Вислідом такої борби являєть ся скріплене товариств, інституцій чи організацій. Такі інституції є добром загальнонародним і ними гордить ся кождий чесний громадянин. Так раділи ми повстанєм українських інституцій в Галичині чи на російській Україні, а тамошні наші земляки раділи повстанєм і розростом американських українських організацій.

Сими американськими українськими інституціями повинні радіти і ми, американські Українці, бо ми здвигнули їх власною працею, власним, тяжко запрацьованим грошем. Як назвати одначе тих, що ізза чисто особистих цілий хочуть нищити лїтами нагромаджуване народне добро? Як назвати сих, що саме тепер, серед незвичайно прикрого положеня цілого нашого народа, вони не то, що не причиняють ся до скріпленя національної сили, але навпаки, з завзятєм кидають ся на найсильнїйшу організацію, Український Народний Союз, щоб її знищити? Слово „кирпичник“ є за слабе, щоб досить напятнувати сю злочинну роботу.

Злочином, довершеним на народній інституції, можемо сьміло назвати сю інтригу, котру темні духи пускають тепер між нарід. Злочином є підмовлювати не то поодиноких членів але і цілих відділів до відпаданя від організації; злочином є очернюванє людий, котрі всі свої сили віддають для добра інституції; і злочином є особисті забаганки сих людців: дірвати ся до проводу в інституції, до котрого вони або не дорослі, або не могли би дати собі ради в роботі, бо пустили би цілу інституцію на ласку судьби.

Не поможуть тим темним духам оправдуваня, що вони підбурюють членів на те, щоби перевести санацію інституції для її добра. Хвилево се може бути добро, одначе се особисте хвилеве добро може спричинити вже в недалекій будучности упадок У. Н. С.; власне для будучого добра членів і організації змінено статут, бо так вимагає закон. Правда, хвилево зміна статута виглядає на тягар. Одначе сей тягар вже в короткім часї оплатить ся. А коли ми не хочемо понести дрібної жертви для загального добра, то як ми можемо думати про висші цїли!

Инші організації, котрі хочуть користати з роботи кирпичників і приєднувати членів для себе, були би оправдані в своїм поступованю, коли би не те, що вони сьвідомі сього, що й вони мусять незабаром змінити свій статут так само, як змінив його У. Н. С. І що вийде з того? В короткім часї сї члени будуть мусїли знова покидати сї інституції, до яких вони по виступленю з У. Н. С. вступили і тоді ті організації самі будуть виставлені на упадок. І так підірвуть вони значінє У. Н. С. і самі приготовлять свій упадок зі шкодою для членів і зі шкодою для української справи.

Особисті забаганки невдоволених людців, отсе головна причина теперішної кирпиї. Вони люті за те, що їх не вибрано до Головного Уряду. Зрозуміле було би їх негодованє тоді, коли би вони своєю дотеперішною працею доказали, що вони надають ся на провід в такій, будь що будь поважній організації, якою є У. Н. С. Тимчасом лянанє язиком на зборах і викликуванє галабурд та стуканє кулаками на мітінґах, се ще не доказ спосібности до трівкої, розумної праці в офісї. Така їх „робота“ є добра до розбиваня мітінґів, але вона якраз є шкідливою і злочинною там, де треба зєдинювати свої сили.

Але припустїм навіть, що сї людці дійсно надають ся на становище Головних Урядників. Чи з того виходить, що лише для їх добра належить усунути дотеперішних Головних Урядників, котрі своєю довголїтною щирою працею доказали, що вони дбають про добро інституції і, що розуміють сю працю повести на будуче, бо вони вже передумали всї справи і вони з ними зжили ся. А якуж запоруку дають сї кирпичники, що вони будуть якраз відповідними на так відвічальне становище? Хиба сама їх хочби навіть добра воля вистарчить?

А коли теперішним урядникам не мож закинути ані недбальства, ані навіть злого наміру, то яким чином сьміють сї невдоволені людці очернювати чесних людий? Чи лише для того, що сї чесні люди є урядниками? Сей злочин очернюваня зовсїм невинних людий війшов у нас у звичай, але се ще не доказує, що сей звичай є добрий. Се лише доказує, що нам брак культури, що ми не привикли нїкого шанувати, хочби се були люди найбільш заслужені.

Від кирпичників чуєть ся нераз таке: коли теперішним Головним Урядникам не розходить ся дійсно о їх особисте добро, то нехай вони задокументують се тим, що добровільно зрезиґнують зі своїх становищ, а тоді ми скличемо конвенцію, виберемо собі инших і ті переведуть зміну статута. Одначе таке мудрованє є дуже незручним викрутом; коли сї, що знають як найлїпше справи Союза, уступлять, то як зможуть дати собі раду нові люди, котрі зовсїм не обзнакомлені з працею Головного Уряду? А коли сї нові урядники не зможуть перевести конечної реформи, тоді що їм лишаєть ся? Вони тоді будуть мусїли зрезиґнувати, а У. Н. Союз стане над берегом пропасти. Вони станути безрадними, а копити скликуваня конвенцій, ріжних нових засїдань, адвокатів, правних порад і т. д. вичерпають цїлий фонд У. Н. Союза; такий стан рівнаєть ся цїлковитому знищеню найповажнїйшої української організації.

Нехай жеж сї бурителї добре роздумають, поки ще час, до того вони можуть допровадити. А коли вони знають, що з їх кирпиї може вийти, і сьвідомо се роблять, то вони поповняють злочин на цїлім українськім народі. З ними співвинними є й ті члени й нечлени, котрі кирпичникам потакують, або не виступають проти їх злочинних інтриг. Чесні люди повинні мати також сьмілість постояти в обороні доброї справи. Не криком, не особистими забаганками переводить ся реформу, але зрілою, розумною і пляновою роботою. Нехайжеж члени і нечлени Українського Народного Союза добре роздумають, яку шкоду загальній народній справі можуть нанести своїм злобним поступованєм в теперішнім часї. Бо поступованє кирпичників се злоба, а не патріотизм.

З УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЕЛЬ.

З АВСТРІЙСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Саме нинї надійшло до нас друге число німецької часописи з Відня п. н. „Українські відомости“, призначеної для інформованя чужинців про українські справи. В першій статі під наголовком „Підстава українських надій“ обговорюєть ся національну сьвідомість українського селянства, яке становить підставу наший надій та обговорюєть ся шкідливу ролю дїдичів, які занявши великі земельні простори на Україні, викорпстують свій вплив проти сього народа, з котрого живуть.

В дальших статях обговорюєть ся біжучі справи, які дотичать теперішної воєнної ситуації і ролі нашого народу підчас війни. Сї відомости знайдуть наші читачі на иншім місци.

„Союз для визволу України“ видає летучі листки в анґлїйській мові: відозва в них поміщена, була друкована в послїднім числї нашої часописи.

З РОСІЙСЬКОЇ УКРАЇНИ.

Російська націоналістична часопись „Голос Москви“, котра дотепер все заперечувала істнованє українського народу, признає, що в теперішній війні українське питанє має велике значінє. Московська лїберальна часопись „Руские ведомости“ ставить навіть домаганє, щоби саме тепер забезпечити Українцям в Росії цїлковиту національну свободу. З другої сторони жадна часопись не пише про льояльність Українців до Росії. Звісний Меншиков, співробітник урядової російської часописи „Новоє время“ шукає між гнобленими народами за всякими заявами вірности для російської імперії; він хотїв би також, щоб і російські Українці оголосили від себе заяву, що вони вірно стоять при Росії. Таку заяву вірности зложили Поляки і за те Меншиков вихвалює їх під небеса. За те не може вимагати Меншиков такої заяви від російських Українців, тимбільше, що він остро виступав проти українського питаня в Росії тоді, коли в думі раджено над допущенєм української мови в публичнім житю. За се домаганє назвав він Українців „сепаратистами і зрадниками“ — тепер отже нехай вибачає, коли Українці за таке трактованє не хочуть заявити вірности Росії.

Дібрали ся.

Москалї в деяких околицях Галичини погуляли собі. З Петрограду доносять, що російські війска мусїли в Галичині боротись з „Соколами“, котрі нападали на них з церков, в яких поміщували машинові карабіни. Через те Москалї почали нищити церкви по селах.

Се донесенє виглядає неправдиве тому, бо всїх добровольців взяла австрійська військова команда на Угорщину, де вони щойно мали перебути військове вишколенє. Колиж російські телєґрами доносять про напади наших церков, то видко хочуть такзамо оправдати сей злочин, як збуренє українських домів у Львові.

Знова польський дневник „Курєр варшавскі“ пише, що всї Українці зраджували російським військам становища австрійських війск. Поляки видко нїколи не перестануть очернювати нас перед сьвітом. В той спосіб вони хочуть затерти слїди своєї зради та кричать: „Лапайте злодія...“

Коли би дійсно Українці в Галичині зраджували Австрію, то за се Росія повинна би їх ще нагородити, а не палити церкви і розстрілювати українських добровольців — а до того самі Москалї признають ся.

Але дібрали ся наші вороги разом: Москаль мордує, бо має власть і силу, а Поляк обжаловує нас перед другими властями. Якимнебудь способом — коби лише знищити Українців. Одначе їх за богато...

СТРАШНА РІЗНЯ ПІД ПЕРЕМИШЛЕМ.

Берлїн (через Амстердам), 21. жовтня. — Кореспондент німецької часописи „Ам Міттаґ“ описує, як завзято боролись Москалї коло Перемишля, щоб добути сю твердиню. Се потверджує також вістку, що Москалї стратили тут 20.000 лише в забитих, не числячи ранених та забраних у полон.

Ось що росказує кореспондент:

„Я прибув до Перемишля по чотиродневній подорожи автомобілем найлихшими дорогами, які я мало де бачив. Сильні зливи замінили дороги в непрохідимі багна. Перевоженє артилєрії й живности та неустанні походи піхоти зробили сї дороги нездатними. Деколи колеса мого автомобіля грязли зовсїм в болотї так, що годї було видобутись. Військо, яке ми стрічали по дорозі, було заболочене, а коні грязли в болотї по животи. В Перемишли я дізнавсь про наслідки страшної битви, яка тут шалїла з цїлою заїлостю.

„Москалї почали острілювати твердиню 18. вересня. 20. вересня вони окружили місто і почали його бомбардувати. Таке тривало до 2. жовтня. Того самого дня вислали Москалї парлямента́ря з білим прапором та жадали здачі, одначе їм відмовлено.

„Канонада почалась наново. Москалї пустили на твердиню цїлі дивізії піхотинців та бажали взяти її штурмом. Головний воєнний штаб видав приказ, що твердиню мусить ся взяти за всяку цїну. Тому зібрали страшну масу війска та ударили з цїлою силою на окопи. Почав ся страшний огонь.

„Жовнїри розказували менї, що аж ляком переймало кождого, хто бачив, як Москалї сунули цїлі маси війска, не зважаючи на австрійські стріли, що змітали війско наче вихор солому. Росіяни боролись завзято і поступали вперед, не тратячи надії, одначе вкінци й надія почала їх покидати, коли бачили цїлі сноши стрілів з машинових гармат та карабінів, що зі всїх сторін сипались на їх війска.

„Атаковано твердиню днем і ночию. Страшний вид представляв ся для тих, хто бачив, як Росіяни ішли вперед, не зважаючи на град куль Австрійців, що, особливо ночию, при осьвітленю рефлекторів, видавалось пекольною ігрою. Прямо цїлї компанії російського війска змітали австрійські гармати.

„Росіяни навчились богато з японської війни, бо атакували дуже завзято, не зважаючи на величезні страти. Люди, що їх уживали до здобутя сеї твердині, були мабуть спеціяльно підготовані до такої акції. Небавом місце перед окопами залягли цїлї гори трупів. Австрійці обчисляють, що тут згинуло до 40 тисяч російського війска. Крім того забрали Австрійці богато полонених.

„Одинайцять російських батальонів, що підійшли непостережено під окопи, напали нечайно на Австрійців. Се була несподїванка для австрійського штабу. Війско подалось до підземних казаматів. Віден боронились усї вони машиновими карабінами та гарматами меньшого калїбру. Росіяни перебили собі дорогу аж до казаматів та тут почали уже битись на баґнети.

„Австрійці мали зі собою пушки з малими ґранатами і почали кидати їх на Росіян, що зайшли їм у їх засїдку.

„У сих підземних печерах боролись люди з собою мов демони. Не було можливо стріляти, тому почалась справдїшна бійка, як се було в часї старинних воєн. Люди бились рушницями та баґнетами, які були червоні від крови. А на сьвітї стояла чорна темна ніч. Ні одна зірка, ні місяць не осьвічували сеї темної страшної різнї. Годї було пізнати, хто приятель, а хто неприятель.

„Казамати вкінци наповнились трупами та кровю так, що люди мусїли лазити по трупах своїх братів та кінчити борбу. Росіяни боролись завзято та мусїли вкінци подати ся взад. Тимчасом комендант зателєфонував по резерви до слїдуючого форту. Та заки прийшла поміч, Росіяни вже уступили. В сїй різнї стратили Москалї 150 убитих на окопах, а 300 в самих казаматах. Були також сотки ранених. Коли я виїзджав з Перемишля, тривала тут борба дальше, одначе Росіяни значно уступили взад.

„З одної сторони забрали Москалї зовсїм свої війска так, що я міг свобідно переїхати дальше на місце призначеня“.

„America for Business“.

Від хвилї, як розгорілась европейська війна, проголосила Америка невтральність та рішила стояти осторонь від воюючих країв. През. Вілсон видав навіть спеціяльну проклямацію в сїй справі: оголосив публично, що вільно, а чого не вільно робити в Злучених Державах в часї, коли в Европі шалїє з такою заїлостю війна, словом — заведено строгу невтральність.

Щоби зазначити ще більше своє спочуванє воюючим народам, визначив президент Вілсон навіть день молитви за миром, що мали відсьвяткувати усї віроісповідні громади як найторжественнїйше.

В містах позавязувались окремі товариства, які мали робити усї заходи, щоби в Европі прийшло чим скорше до полагодженя братовбийчої війни: уладжувано великі збори, виголошувано промови за миром, збирано протести, словом — пороблено усї заходи, щоби чим скорше війна покінчила ся.

Та показалось, що Американці — се нїщо инше, як народ крамарів. Показалось, що вони мали на думці що инше: вони хотїли скористати — там, де „двох бють ся“.

І почали користати.

Коли по американських часописях писало ся за миром в Европі, коли на цїлих сторонах передруковувано зміст промов ріжних прічерів, рабінів і инших, рівночасно можна було читати такі новинки:

„В зелїзних варстатах в Пітсбурґу замовило анґлїйське правительство кілька мілїонів сталевих плит на воєнні кораблї“.

„В фабриці в Бетлегем замовив представник французького правительства три мілїони підков для коний“.

Тут замовлено автомобілї, лїтаки та сїдла для коний, там знова поживу для війска, тут купували відпоручники ріжних держав матеріял на баґнети, там знов що инше і т. д.

Так толкували собі Американці невтральність...

Президент Вілсон, щоби не стягнути на себе гнїву капіталїстів, не протививсь сему, не протестував та так велось дальше. Аж коли деякі держави в Европі запротестували проти сего, пішла ся справа під наради конґресу. Та й тут не пійшло лучше. Секретар Браян, не хотячи переводити сеї справи, не ставивсь на засїданє, тому його місце заняв сенатор Лянсинг. Він порадив собі коротко і видав таку заяву:

„Американський горожанин може підчас теперішної війни продавати воюючим сторонам усе, що йому подобаєть ся, навіть зброю. На се нема в статутах Злучених Держав нїякої заборони. Усе те є після міжнародного закона контрабандою, одначе річчю тих, що замовляють ріжні річи, є подбати про охорону того. Через те зовсїм не нарушуєть ся невтральности нашої держави“.

Ось-яку дорогу знайшли собі хитрі Американці.

Ви, Европейці, бийтесь, проливайте кров, винищуйте край на довгі лїта, витрачуйте мілїони гроша та житя людського, а ми — ми проголосимось невтральними, історія запише наш поступок для історії, а ми попри усе те зробимо своє, зробимо — гроші.

Не даром то кажуть:

„Америка для бізнесу“.

Підводні міни.

Міни, які підчас війни закладають під воду, се собі величезний ладунок вибухової матерії, стрільної бавовни, або иншої, яка експльодуючи нищить корабель.

До запалюваня мін уживають звичайно електрики. В начиню, в якім є вибуховий матеріял, є електрична батерія, але електрична струя перервана. Аж перва при ударі з кораблем електричні проводи (дроти) лучать ся, електрика починає переходити і запалює ладунок. Розумієть ся, що нині є ріжного рода міни щодо запалюваня. Один примірок їх є такий:

Електричні дроти розділені пласточком цукру або иншої матерії, яка розпускаєсь у воді. Самий ладунок виглядає як грушка, хвостиком до долу обернена, але дуже велика. На сїй округлій поверхни виступають рурочки з тоненького шкла. Котрим би боком міна не діткнулась, то всюди є така рурка, яка при діткненю відломлюєсь і до середини ладунка напливає вода. Сейчас вона розпускає цукор між дротами, дроти сходять ся до купи і в тій хвили наступає вибух.

Бувають инші міни, довкола яких є дроти, за потиненєм котрих ладунок запалюєть ся.

У теперішних часах уважають отверте море нічиїм, а лише три мили від берега воно є власностию якогось краю, до котрого безпосередно прилягає. До недавна уважали, що поза тими трома милями держава не сьміє закладати мін. Та часи змінили ся. Звичайна гарматна куля з воєнного корабля летить на 15 миль, отже можна дотепер стріляти з віддалї 15 миль, а та і більше. З тим і право трох миль підчас війни не має значіня. Нині закладають міни і поза 15 милями і на отвертім мори. Державі все одно, коби лише свого ворога знищила.

Міни звичайно прикріплюють до морського дна, але не поодиноко, тільки зсиляють його попід водою. Коли отже корабель зачепить шнур і потягне, то може удатись вибух нараз і двох мін. Досї всї прилади, які би охороняли корабель перед ударенєм о міну, показують ся мало практичними.

„SVOBODA" (LIBERTY)
THE UKRAINIAN NEWSPAPER
Published three times a week Tuesday, Thursday and Saturday, at 83 Grand St., Jersey City, N. J.
TELEPHONE: 498 JERSEY CITY

Published by The Ukrainian National Association of America.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

A. SAWKA, manager.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year, for Canada three dollars a year.
Single copy: 3 cts.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

Оплачувати газету треба завсїди з гори.

Гроші треба посилати в реджістрованім листі, або через експресовий або почтовий моні ордер. Моні ордер, то є грошевий переказ, котрий дістанете від почтаря або агента на експресовім офісї, пішліть на нашу адресу, бо без того ми не годні гроший дістати.

Дописи просить ся писати лишень на одну стороні картки. Дописи, непригожі до друку, нищить ся, коли з гори не було назначено, що жадає ся їх звороту і не було залучено марок на зворот.

За всї оголошеня (адвертайзменти), поміщені в „Свободї", Редакція не відповідає.

Люди, чи скажені пси?

В Ню Йорку виходить пів-дневник, глупа кацанська шмата „Русскій Эмигрантъ". „Редактором" тої шмати є якийсь Гаврило Добров, недавно ще звичайний робітник, котрий своїм „образованєм" якраз на „редактора" такої „газети" як „Русскій Эмигрантъ" надаєть ся. У своїй службі рубледайним зверхникам на землї Вашінґтона дійшов сей Гаврило до того, що найпоганійшими батярськими словами накидаєть ся на все, що чесне, достойне і характерне. Все, що чисте, обкидає кацанська гниль своєю смердячою їдою, аби все зрівнати зі собою, бодай в очах своєї дібраної кумпанії.

Ось-яку безмежно підлу нотатку помістила та кацанська шмата в 103-ім числї з 24. с. м.:

Попался подлый іезуитъ! Съ душевной радостью прочтетъ русскій народъ извѣстіе объ арестѣ русскими властями и ссылки въ предѣлы Россіи подлаго ксендза іезуита-мазепинца митрополита графа Шептицкаго.

Вотъ что пишетъ объ его арестѣ газета «Новое Время»:

«Возвратившіяся изъ Львова лица разсказываютъ интересныя подробности объ арестѣ львовскаго уніатскаго митрополита графа Андрея Шептицкаго. Оказывается, что графъ Шептицкій послѣ занятя нашими побѣдоносными войсками Львова сразу арестованъ не былъ. Русскія военныя власти оставили его на свободѣ, потребовавъ отъ него только честное слово, что онъ не будетъ возбуждать своей паствы противъ Россіи и не будетъ предписывать этого духовенству своей митрополіи. Но уже на слѣдующій день русскимъ властямъ пришлось разочароваться. Митрополитъ графъ Шептицкій служилъ обѣдню въ соборѣ св. Георгія и сказалъ за обѣдней слово, въ которомъ со злобой обрушился на пришедшихъ «насильниковъ» и обнадеживалъ свою паству насчетъ быстраго освобожденія. Присутствовавшій на богослуженіи русскій офицеръ доложилъ обо всемъ этомъ немедленно по начальству. Возмущались и многіе мѣстные уніаты, не ожидавшіе ничего подобнаго. Военный генералъ-губернаторъ распорядился тотчасъ же объ арестѣ графа Шептицкаго и высылкѣ его въ предѣлы Россіи. Графъ Шептицкій былъ остановленъ въ Кіевѣ и прожилъ тамъ нѣсколько сутокъ въ гостинницѣ «Континенталь». Мѣстопребываніемъ для него былъ избранъ городъ Курскъ, куда въ настоящее время онъ и водворенъ».

Очень жаль, что славная козацкая нагайка не удостоила своей чести испробовать свою силу на толстой спинѣ Шептицкаго.

Американскимъ уніатамъ-мазепинцамъ слѣдовало-бъ послать во Львовъ своего «полбискупа», может хоть онъ удостоился-бъ «отвѣдати» козацкую нагайку... Г. Д. Астраханскій.

Таку крайно підлу новинку написало якесь звироднїле сотворінє, котре неправно зве себе чоловіком, а друге такеє саме сотворінє ту новинку помістило в „Русскомъ Эмигрантѣ". Нема слів у людській бесїдї, а навіть в бесїдї московській, аби відповідно назвати сю підлу мазанину того шумовиня.

Але наші люди повинні добре собі запамятати ту мерзку підлість „Руского Эмигранта". Нехай від нині кождий Русин-Українець відвертаєть ся від того чоловіка, в котрого побачить „Руского Эмигранта", нехай плюне в ту сторону, де смердить „Русскій Эмигрантъ"; нехай оминає ті місця, які осквернені „Русскимъ Эмигрантомъ".

Крім того кождий чесний чоловік повинен запамятати собі тих двоє сотворінь, котрі звуть себе людьми, а саме того „редактора" Гаврила Доброва і того якогось Г. Д. Астраханского. Такі сотворіня треба всюди оминати і навіть з тими людьми, котрі з ними пристають, не говорити. Такий чоловік, що пристає з такими сотворінями, понижує себе так, що його треба також вважати за upавне сотворінє.

А славної нагайки кацанські сотворіня не допросять ся, але на себе...

Богдан Лепкий.

Біля Сокільського.

Ти казав колись, мій брате,
Що в сьвятині на Сокільськім
Наш Цар — Гуцул має спати,
Наш Цар — Гуцул з своїм військом.

Ніби — він по середині,
А довкола хлопців триста,
Триста кидрів в полонині
Повалила міць нечиста.

І лежать вони, як скали,
Як ґраніт той, або криця.
Тисяч лїт так переспали,
Тисяч лїт! То не марниця.

Черемош в долині грає
Свою дику пісню-думу.
Може він на них чекає,
Повен смутку, повен суму?

Може рад би їх пірвати
На дараби на кидрові,
Сонні очи сполоскати
У горячій, вражій крові?

Може він тому й так злить ся,
Камінь рве, гризе, кусає
І зі злости аж пінить ся. —
Може бути. Бог то знає.

А вони його не чують,
У палатах із порфіру
Тисяч лїт оттут кочують,
У відлюдю, потай міру.

І не бачать, як у горах
Грім з каміня іскру креше,
Як сокира в темних борах
Кучері кидрині чеше.

Як ті гори — сни о диві,
Стали наґі, стали голі,
А їх меншинці вродливі
Похилили голов долі.

І не бачать, і не знають,
Кільки зла тут, кільки горя,
Як Гуцулів випирають
Вороги за ріки — моря...

І лиш раз у рік, на сьвято
Гуцул-Цар втворяє очи
І питає: „Чи богато
Спати ще в тій чорній ночи?"

І питає: „Чи не треба
Леґінїв зі сну будити?"
А почувши голос з неба:
„Ще не час!" — йде дальше спити.

Ти говориш се чудово,
А я так собі думаю:
Леґінї, що сплять здорово,
Ми — а скеля — ти, наш краю!

ДО СВОГО КРАЮ.

Сьвітять зорі у просторі,
З ними місяць ясний,
Чом не сяє твоє щастє,
Краю мій прекрасний?..

Рясні сльози, дикі грози
Нищать наші сили,
Буйний вітер в поли плаче
Сумно край могили...

Не жури ся, краю любий,
Ми зростем, зміцнїєм
І велику свою тугу
В далечі розвієм!..

Христя Алчевська.

ЩО ДУМАЄ ЗРОБИТИ НІМЕЧЧИНА НА ВИПАДОК ПОБІДИ.

Десять точок, які Німеччина думає перевести в житє.

Париж, 11. жовтня. — Бувший французький премієр Клемансо оголосив друком лист від одного американського дипльомата. В листі оповідає дипльомат свою розмову з німецьким амбасадором в Злучених Державах, Беристорфом, і подає, чого буде домагати ся Німеччина від Франції на випадок побіди над нею. Беристорф мав сказати, що слїдуючі будуть домаганя Німеччини:

1. Всї французькі кольонії, включаючи Мароко, Альжир і Туніс, переходять на власність Німеччини.

2. До Німеччини має бути прилучена французька територія від долини Секвани до Ліону, або чверть Франції з 15 міліонами населеня.

3. Два біліони долярів відшкодованя.

4. Через 25 лїт мають приходити до Франції німецькі товари без жадного цла.

5. Заборона рекрутованя у Франції через 25 лїт.

6. Збурене всїх твердинь у Франції.

7. Франція має віддати три міліони рушниць, три тисячі гармат і 40.000 коний.

8. Свобідне користуванє з французьких патентів через 25 лїт.

9. Франція має зірвати дипльоматичні зносини з Англією і Росією.

10. Має заключити з Німеччиною союз на 25 лїт.

Що до Росії, то амбасадор Беристорф додав:

„Ми її купимо і тоді знищимо Англію. Англія нападе на Росію за зраду і обі ударуть ся до нас о поміч. Передівсїм, маємо покорити Францію і звести її до стану Туреччини або Портуґалії, навіть хотьби прийшло ся вигубити пять міліонів Французів".

Ся розмова американського дипльомата з німецьким амбасадором є мабуть простою видумкою ласих на сензацію репортерів ґазет.

НОВИНКИ.

ЩО ДІЄТЬ СЯ ТЕПЕР У ЛЬВОВІ.

Краківська польська часопись „Нова Реформа" дістала таку вість зі Львова:

„У Львові тепер тихо, наче все завмерло. Рух ледви замітний. По улицях ходять російські військові патрулї. Склепи українські і німецькі позамикані; натомісць польські і жидівські поотвирані. З наказу команданта російської армії виходить у Львові російська ґазета „Военное Слово".

МИТРОПОЛИТ ҐРАФ АНДРІЙ ШЕПТИЦЬКИЙ В МОСКОВСЬКІЙ НЕВОЛИ.

Часописи, які прийшли до Америки з Росії, доносять про виїзд митрополита ґрафа Шептицького до Росії ось-що:

„Курською дорогою через Москву переїхав галицький митрополит ґраф Андрій Шептицький. Митрополита заслано було до Нижного Новгорода, але він, користаючи з того, що йому полишено право вибору місця пробуваня, заявив, що желає переселити ся з Нижного Новгорода до Курска. До Курска вислано його під скріпленим конвоєм російських жандармів." (Місто Курск лежить на полудне від міста Москви, а на північний схід від Києва).

РАДІСТЬ НАРОДНИХ ЗРАДНИКІВ.

Вірні сини царського кнута — кацапські редактори в Америці показали, що вони ні нащо не заслугують, як хиба на сей кнут. Коли Австрія виступила була проти Сербії з приводу змови в тій малій державі на житє австрійського престолонаслїдника, то тим редакторам жаль було Сербів, бо то, казали вони, — браття Славяни. А коли тепер Москалї — також браття Славяни знищили Українцям, також браттям Славянам доми у Львові, то радість настала у тих зрадників. „Атец" А. Филиповський, цареславний піп з Ню Йорку у своїй ґазетї „Свѣтъ" висказує безконечну радість з приводу московського розбою у Львові. Здаєть ся, що більше тішив би ся сей галицький „Москаль", як би дике московське військо (опришки) вимордувало цілий той нарід, з котрого він вийшов.

Такою дорогою іде народна зрада.

Наші люди повинні собі сю кацапську радість добре запамятати.

ПОСЬВЯЧЕНЯ ДВОХ НОВИХ ГР. КАТ. ЦЕРКОВ

довершив Преосьв. еп. Ортинський тими днями, а то: дня 17. жовтня в Бруклині коло Ню Йорку, де щойно недавно з'орґанізовано нову парохію заходами тамошних громадян і при помочи о. Підорецького з Ню Йорку, а дня 18. жовтня довершено посьвяченя нової церкви в Рочестер Н. Й., яку куплено за 40.000 долярів заходами парохіян під проводом о. Мерецкова, при помочи римо-кат. сьвященика редемпториста Якова Штавба. Дотеперішними властителями сеї церкви були члени англійської протестантської віри. Посьвяченє обох церков відбуло ся з величавостю, питомого гр. католицькому обрядови при участи тисячів вірних і кількох сьвящеників з близької і подальшої околиці. Владика, якого витано овацийно, виголосив в обох місцевостях знамениті патріотичні проповіди.

ПОЛІСМЕН АРЕШТУВАВ ВЛАСНУ ЖІНКУ.

Патрольований полісмен на 68 улиці в Ню Йорку Морфі припровадив свою жінку на поліційну станцію та зажадав її придержаня за те, що на вулици почала з ним остру суперечку. До сеї „супружої сцени" спонукало жінку се, що її чоловік розмовляв на вулици з якоюсь чужою женщиною довший час. Вона набрала отже переконаня, що се є любка її чоловіка; скоро лише незнакома женщина віддалила ся, жінка почала чоловікови робити викиди, викрикуючи так голосно, що перехожі почали ставати і збиратись довкола обоїх. Полісмен, не можучи дати собі ради, закликав другого свого товариша до помочи; оба відставили крикливу жінку на поліційну інспекцію. Тут заявив Морфі, що женщина, з котрою він розмовляв, йому зовсїм не знакома і він показував її лише дорогу, о яку вона питала. Його жінка не мала отже найменьшої підстави виправляти на вулици криків. Поліційний лайтинант, вислухавши жалоби обох супругів, випустив жінку домів, а полісмена відослав назад на його місце.

СПРОСТОВАНЄ.

З причини непорозуміня, яке зайшло між місцевим секр. від. 37. а гол. рек. секр. У. Н. Союза, зайшла похибка у рекордовім справозданю за місяць вересень 1914 р., котре було поміщене у „Свободї" число 59. У рубрицї „Суспендовані або вичеркнені" зістали оголошені імена не тих членів від. 37. Укр. Нар. Союза, котрі мали бути оголошені яко суспендовані. Отсим справляєть ся зроблену похибку і зазначуєть ся, що слїдуючі члени від. 37. з днем 30 вересня 1914 р. зістали суспендовані:

В. 37. Бойкa Франко, Більо Євка, Білов Михайло, Циган Гнат, Цап Григорій, Фецович Андрій, Гобляк Іван (стар.), Іванця Василь, Яцьо Федор, Косяк Стефан, Косяк Теодор, Круховський Теодозій, Ксенич Стефан, Косяк Іван, Кавулич Матій, Кірек Онуфер, Мокей Федор, Окаль Іван, Паповняк Юрко, Скалька Семко, Сливканич Гриць, Смольницька Параска, Сорока Дмитро, Терешка Стефан, Тимків Михайло, Василюка Роман, Худик Василь, Синко Марія.

Слїдуючі члени того-ж відділу не є суспендовані і остають ся на далї правними членами від. 37. і У. Н. Союза:

В. 37. Вохнич Семко, Морголець Іван, Котек Іван, Головач Стефан, Сенко Лукач Н., Іванца Петро, Сиванич Василь, Шушереба Федор, Фондяк Михайло, Палїнський Семен, Гринько Юліянна (мол.), Курочка Марія, Курила Йосиф, Шопа Данько, Семетковський Юрій, Фецич Дмитро, Лукач Антін, Жентичка Максим, Циган Петро, Смільницький Федор, Фик Кондрат, Фик Григорій (Смільник), Лазоришак Ілько, Горощак Ілько, Синько Лукач І., Жентичка Петро, Синко Михайло, Циган Василь (Балицький), Слота Петро, Михальницький Михайло, Намісняк Василь, Суковач Теодор, Сорока Николай, Мацинський Михайло, Шетковський Стефан, Циган Василь І., Намісняк Теодор, Сушереба Никола, Скалко Іван, Баран Дмитро, Гулий Павло, Гринько Василь, Бєлїнський Петро, Сливканич Федор, Боцик Василь, Сенько Стефан, Семетковський Андрій, Баран Константин, Лазоришак Настя, Фециш Лукач, Курочка Петро.

М. Уторчак, гол. рек. секр. У. Н. С.

ДО ВІДОМА ПЕРЕДПЛАТНИКІВ „СВОБОДИ".

Сим повідомляємо всїх наших нових і старих передплатників, що на надсилані передплати не будемо висилати ніяких осібних поквітовань. Від тепер будемо такі поквітованя подавати при кождій адресї наклеєній на часописи. Там буде подана дата, до якого часу передплата зістала заплачена.

По упливі часу передплати не будемо висилати ніяких упімнень щодо відновленя передплати, а кождий передплатник, котрому буде залежати на тім, щоб не перервано йому висилки часописи, повинен сам звернути увагу на речинець скінченя передплати і завчасу її відновити.

Часописи не можемо висилати нікому на кредит, бо сего не дозволяє почтовий закон.

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Декотрі члени нашої орґанізації запитують ся гол. уряду, що їм робити в такім випадку, коли їх делеґат і місцеві урядники не хотять платити розмету до каси Союза і старають ся відтягнути даний відділ від Укр. Нар. Союза, а відтак, що ті члени мають зробити і як застосувати ся, щоби вони (поодинокі члени) могли і надалї належати до Укр. Нар. Союза з повними членськими правами.

На сї запити відповідаємо публично з тої причини, що така відповідь у „Свободї" може і другим нашим членам послужити яко потрібна інформація в даній випадку.

Відділ Союза, котрий не заплатить приналежного на него розмету до каси Союза, буде суспендований на підставі статута Руського (тепер Українського) Нар. Союза, а по упливі приписаного часу, як не сповнить свого обовязку, зістане виключений на підставі статута.

Члени такого відділу, коли хотять бути членами Союза, мають застосувати ся до приписів статута нашої орґанізації, означених §§ 350 і 351, котрі звучать так:

§ 350. Члени відділів суспендованих за неплачене розмету, котрі сповнили всї свої повинности по день суспендованя, будуть мати право до запомоги з Р. Н. Союза через 30 днів від дня суспендованя, коли сповнять всї права і приписи Р. Н. Союза.

§ 351. Член відділу суспендованого за неплачене розмету або з якої иншої причини, котрий сповнив всї свої повинности по день суспендованя, може в протягу 30 днів від дня суспендованя забезпечити ся на час дальшого суспендованя відділу, через внесене просьби до головного екзекутивного комітету, котрий на підставі доказу, що член сповнив всї свої повинности, видасть йому переступний лист до другого відділу, або коли не буде другого відділу, а буде відповідне число членів того відділу, котрі сповнили свої повинности, тоді позволить їм заснувати новий відділ в тій місцевости на місце суспендованого відділу, котрому головний екзекутивний комітет видасть новий чартер.

Мих. Угорчак.
гол. рекорд. секр. У. Н. Союза.

ДО ВІДОМА ДЕПОЗИТОРІВ І КРЕДИТОРІВ БАНКУ „ДАЙЧ БРОС".

Банковий дім „Дайч Брос" під ч. 319 Іст Гавстон улиці в Ню Йорку зістав отворений на короткий час для полагодженя справ своїх депозиторів і кредиторів. Кождий депозитор, котрий предложить свою депозитову книжочку, дістане в тім банку правну пораду від урядника Стейтового Банкового Департаменту для стягненя доказів і підписів депозиторів, яких вимагає стейтовий закон.

В тім самім часї будуть предложені депозиторам услівя властителїв сеї фірми і якщо депозитори на них згодять ся, будуть могли підписати відповідні папери. Всї мають зголоситись безпроволочно. Полагоджене сих справ є безплатне і заощадить депозиторам правні кошти.

Протокол

з XIII. Головної Конвенції Р. Н. Союза в Америці, яка відбула ся на днях від 7-го до 12-го вересня (септембра) 1914 р., в „Elmwood Music Hall“, на розі улиць Elmwood and Virginia, Buffalo, N. Y.

(Дальше.)

ГОЛОВНА КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ.

Її склад.

§ 104. Головна контрольна комісія складає ся з трох членів.

— Принято.

Обовязок.

§ 105. Обовязком головної контрольної комісії є переглядати всі книги і гроші уряду і його ріжних урядників і членів так часто, як се уважає за потрібне і здати з того справоздане на річним засіданю головного уряду і на конвенції; результат кождої контролі має бути оголошений в слідуючім числі органу Союза по скінченю контролї.

— Принято.

Розслїджує і здає справоздане зі скарг.

§ 106. Її обовязком є розслїджувати всі петиції і скарги, внесені проти головного екзекутивного комітету згадом плачення або невиплачення запомог, приписаних сими статутами, і здати з того справоздане на річних засіданях головного уряду або на конвенції. Вона переслухує і порішує всі апеляції від засудів мирових судів підвладних відділів після приписму статутів.

— Принято.

Переховує бонди урядників.

§ 107. Головна контрольна комісія переховує бонди головних урядників.

— Принято.

РАДНІ.

Їх склад.

§ 108. Радних має бути шість.

— Принято.

Обовязки і власть.

§ 109. Радні мають брати участь в конвенціях, всіх річних і надзвичайних засіданях головного уряду. Їх обовязком є помагати своєю радою головному екзекутивному комітетови.

— Принято.

КОМІСІЯ ПРОСЬВІТНА.

Її склад.

§ 110. Комісія просьвітна має складати ся з трох членів.

— Принято.

Обовязок.

§ 111. Обовязком просьвітної комісії є видавати місячні письма, книжки або газетки для просьвічення членів і їх дітий; давати відчити, закладати гімнастичні і товариські клюби та уживати всіх иньших способів до науки і просьвічення членів Союза. Всі фінансові справи сеї комісії мають бути під наглядом головного екзекутивного комітету і мають підчиняти ся апробаті тогож.

В сім параґрафі було спершу написано, що просьвітна комісія є залежна від головного екзекутивного комітету в цілім її діловодстві, але конвенція не приняла слів „ в цілім її діловодстві“, а натомісць ухвалила слова: „Всі фінансові справи“.

— Принято.

РЕДАКТОР ОРҐАНУ.

Обовязок.

§ 112. Редактор має редаґувати орган Союза в спосіб означений конвенцією. Він має видати що року календар Союза за осібною винагородою, хиба що не буде можна прийти до згоди щодо ціни між ним а головним екзекутивним комітетом, в котрім то разі головний екзекутивний комітет може заанґажувати якусь иньшу особу до виданя календаря, за таку ціну, за яку обопільно згодять ся. Редактор має здавати справоздане з усіх справ, дотикаючих його уряду, перед головним урядом що року і перед конвенцією.

— Принято.

ЗАВІДАТЕЛЬ ОРҐАНУ.

Обовязок.

§ 113. Завідатель має мати нагляд і контролю над друкарнею і має відповідати за весь її масток, як також за правильне і точне видаване органу У. Н. Союза.

— Принято.

Тримає книги і здає справоздане.

§ 114. Він має тримати і провадити всі потрібні книги і рахунки інтересу друкарні і складати точне справоздане перед головним урядом що року і перед конвенцією.

— Принято.

ІНСПЕКТОРИ.

Хто постановляє.

§ 115. Український Народний Союз має мати інспектора або інспекторів, котрих назначує головний екзекутивний комітет У. Н. Союза, а також і їх платню.

— Принято.

Обовязок.

§ 116. Їх обовязком буде час від часу, як зарядить головний екзекутивний комітет, відвідувати підвладні відділи Союза і нагадати, щоби відділи вели своє діловодство згідно зі статутами Союза.

— Принято.

§ 117. Вони мають поучувати урядників відділів, як провадити правильно книги і иньші урядові справи.

— Принято.

§ 118. Вони мають організувати нові відділи.

— Принято.

§ 119. Вони здають справоздане зі свого діловодства перед головним предсїдателем, головним екзекутивним комітетом або головним урядом, після сего, як буде їм припоручено або окажесь потреба.

— Принято.

§ 120. Вони можуть бути усунені кождого часу зі своїх урядів головним екзекутивним комітетом.

— Принято.

ГОЛОВНІ ТРОСТІСИ.

Їх склад.

§ 121. Головних тростісів має бути пять, з котрих три мусять бути весь час замешкалі в стейті Ню Джерзи. Зпоміж головних тростісів конвенція вибирає головного предсїдателя, головного фінансового секретаря, головного рекордового секретаря і головного касієра, котрі становлять головний екзекутивний комітет. Конвенція має вибрати також завідателя урядового органу У. Н. Союза яко пятого члена тростісів.

— Принято.

Контролюють масток.

§ 122. Головні тростіси мають опіку над мастком Союза.

— Принято.

ЛЬОКАЦІЇ.

Стейтові папери.

§ 123. Вони можуть згідно з статутами інвестувати ріжні фонди в безпечних державних та місцевих цінних паперах, котрі мають означену вартість і котрі мають бути реєстровані в імени У. Н. Союза.

— Принято.

Морґечі.

§ 124. Вони можуть також інвестувати на перших морґечах на таку часть і такий процент ріжних фондів, який час від часу ухвалять головні тростіси, а то в спосіб приписаний законом для льокацій щадничих банків.

— Принято.

Продаж.

§ 125. Вони можуть кождого часу по одноголосним рішеню відпродати якінебудь цінні папери, в котрих дотичні фонди були інвестовані, а за одержані гроші закупити иньші, як висше сказано. Вони можуть настановити головного касієра яко особу, котра має занятись продаванєм цінних паперів, виставляти і підписувати потрібні письма до переписаня і перенесеня тихже, і в тій цїли передати йому сї цінні папери. Їх одноголосне письменне припорученє до спродаваня якогонебудь цінного паперу є для него вистарчаючим уповажненєм до такої продажи.

— Принято.

Заставні папери.

§ 126. Вони мають за порученєм головного уряду або конвенції віддати головному касієрови часть або всі закуплені цінні папери, котрих має уживати яко додаткового заставу до затягненя позички, припорученої головним урядом або конвенцією.

— Принято.

Депозитують цінні папери.

§ 127. Вони мають депозитувати для переховання всі цінні папери у головного фінансового секретаря, котрий має бути відвічальний за них.

— Принято.

ГОЛОВНИЙ ЕКЗЕКУТИВНИЙ КОМІТЕТ.

Його склад.

§ 128. Головний екзекутивний комітет складає ся з головного предсїдателя, головного рекордового і фінансового секретаря і головного касієра.

— Принято.

Обовязки і права.

§ 129. Коли би случайно показалась конечна потреба змінити час і місце річного засіданя головного уряду або конвенції, з заставленого часу або місця попередним річним засіданєм або конвенцією, екзекутивний комітет має право змінити такий час і місце і назначити иньший час або місце.

— Принято.

§ 130. Головний екзекутивний комітет становить трибунал означений § 78, має власть і сповняє всі повинности згаданого трибуналу, як також виконує всі иньші обовязки і має всякі иньші права, яких вимагають і до яких його уповажняють статути і всякі иньші закони Союза.

— Принято.

Надзвичайні мітинґи.

§ 131. Коли після опінії головного предсїдателя заходить потреба скликати засїдане головного екзекутивного комітету, він має право скликати сей комітет в цїлости, в часі означенім в повідомленю, котре то повідомлене має бути доручене кождому членови комітету у відповіднім часі перед таким засїданєм.

— Принято.

Викопавче тіло.

§ 132. Головний екзекутивний комітет, коли не має спеціальних припоручень від головного уряду, підчас коли головний уряд не засїдає, є тілом виконавчим організації і провадить заряд Союза в справах заграничних, стейтових і провінціональних, як також у всіх иньших справах, які повстануть згадом Союза або його адміністрації, а його ухвал, припоручень і приказів мають слухати і їм підчиняти ся всі підвладні відділи, члени і урядники.

— Принято.

Мають ті самі права, що директори.

§ 133. Вони мають таку власть, як директори корпорації після законів стейту Ню Джерзи. Власть головного екзекутивного комітету, отсим параґрафом надана, не може супротивлятись власти головного предсїдателя, наданій йому статутами Союза або ухвалою головного уряду, ані не уповажнює його до змінюваня або ограничення отсих статутів, правил, розпоряджень або ухвал принятих на конвенції.

— Принято.

Орґанізують нові відділи.

§ 134. Головний екзекутивний комітет підчас незасїданя головного уряду має виключне право закладати і приймати нові відділи, де після його гадки такі підвладні відділи окажуть ся користними для Союза, і мати виключну контролю над відділами і їх урядниками у всіх справах тикаючих ся Союза і його адміністрації.

— Принято.

Одобрюють назву підвладного відділу.

§ 135. Коли головний уряд або головний екзекутивний комітет згодить ся на приняте і установлене нового підвладного відділу, тоді по одобреню назви, під якою дотичний підвладний відділ зголосив ся о приняте, має ся повідомити головного предсїдателя, аби видав підвладному відділови чартер, число і печатку.

— Принято.

ГОЛОВНІ УРЯДНИКИ, КВАЛЇФІКАЦІЇ І ВИБОРИ.

§ 136. Кождий член Союза, маючий 25 літ і більше, коли не є головним урядником якоїнебудь иньшої добродійної орґанізації, може бути вибраний головним урядником сего Союза, з тим однак застереженєм, що має бути сітизеном Злучених Держав, коли хоче бути вибраний членом головного екзекутивного комітету і що більшість головних тростісів будуть завсїгди замешкалі в стейті Ню Джерзи.

— Принято.

До сего параґрафу конвенція ухвалила слїдуючий додаток:

Завідателем друкарні Союза може бути лише такий член, котрий має відповідні фахові кваліфікації.

ВИБІР УРЯДУ.

§ 137. Головні урядники, котрі є головними тростісами, головний предсїдатель, головний містопредсїдатель, головна містопредсїдателька, головний рекордовий секретар, головний фінансовий секретар, головний касієр, редактор і завідатель органу, члени головної контрольної комісії, радні і комісія просьвітна мають бути вибрані бальотами через делєґатів на конвенції.

— Принято.

По відчитаню і ухваленю сего параґрафу предсїдатель замкнув засїдане о годинї 12.30, а слїдуюче назначив на годину 2.30 пополудни.

Засїдане пополудневе.

О годинї 2.40 предсїдатель отворив засїдане і поручив рекордовому секретареви відчитати спис делєґатів, після чого фін. секретар п. С. Ядловський почав читати дальше поодинокі параґрафи статута.

БОНДИ.

Хто має складати бонди.

§ 138. Слїдуючі головні урядники мають перед обнятєм свого уряду зложити бонд (запоруку), в сумі назначеній конвенцією, в доказ вірного сповнюваня своїх обовязків: головний предсїдатель, головний містопредсїдатель, головний рекордовий секретар, головний фінансовий секретар, головний касієр, редактор органу, завідатель органу, касієр просьвітної комісії і секретар просьвітної комісії.

— Принято.

Одобрене бондів.

§ 139. Всі повисші бонди мають бути одобрені головною контрольною комісією і віддані її до переховання. Запоруки (бонди) головних урядників мають бути від певних, добре знаних і чесних бондових компаній.

— Принято.

Бонд може бути підвисшений.

§ 140. Головний екзекутивний комітет може колинебудь жадати підвисшеня суми бонду головного урядника, або жадати нового бонду, коли після його опінії запорука не буде вистарчаючою.

— Принято.

ЧИННІСТЬ КОМІСІЇ, РЕКОРД І ВИПЛАТИ.

§ 141. Всякі справи проваджені всїми сталими комісіями мають бути на письмі, підписані більшостию і мають бути зложені в офісї головного рекордового секретаря.

— Принято.

Секретар тримає рекорд.

§ 142. Секретар кождої сталої комісії має тримати рекорд урядованя комісії.

— Принято.

Видатки.

§ 143. Жадні видатки не можуть бути виплачувані якоюнебудь комісією, з виїмкою головного екзекутивного комітету.

— Принято.

ВІДДАВАНЄ МАСТКУ.

§ 144. Всі головні урядники є обовязані по скінченю часу, на який були вибрані, або коли їх урядоване скорше закінчило ся, віддати своїм наслїдникам, або в тій цїли вибраній комісії, всі гроші, книги, документи, цінні папери і иньший масток Союза, який мали би в своїм посїданю, з виїмкою такого мастку, який дістав право видання.

— Принято.

ВИНАГОРОДА.

Подорож.

§ 145. Членам головного уряду підчас засїданя головного уряду, головного екзекутивного комітету або конвенції має заплатити ся видатки подорожи з місця їх замешканя до місця, де дотичне засїдане відбуваєть ся.

— Принято.

Денна винагорода головних урядників.

§ 146. Денну винагороду побирати буде кождий член головного уряду після конвенційної ухвали за кождий день активної участи на засїданях головного уряду, головного екзекутивного комітету і на конвенції, і кошти подорожи з дому на місце зборів і назад, але ся винагорода не може бути меньша як $5.00 денно.

— Принято.

Винагорода.

§ 147. Головні урядники, підвладні урядники, сталі комісії і иньші члени і урядники, коли заняті роботою з порученя головного уряду або екзекутивного комітету, мають побирати такі самі кошти подорожи і таку саму денну дієту як і члени головного уряду.

— Принято.

ФІСКАЛЬНИЙ РІК.

§ 148. Фіскальний рік Союза кінчить ся з днем 31. грудня, а справоздання урядників і сталих комісій мають дати відповідний перегляд стану Союза до того часу, враз із таким додатковим звітом, якого вимагати-ме від часу до часу головний уряд.

— Принято.

АРТИКУЛ V.

ОРҐАН УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА В АМЕРИЦЇ.

§ 149. Орган У. Н. Союза має оголошувати всі розкази головного предсїдателя або головного екзекутивного комітету; всі рахунки і звіти головних секретарів і взагалі все, що відносить ся до інтересів членів У. Н. Союза, як також всі справи, відносячі ся до інтересів членів підвладних відділів.

— Принято.

§ 150. Орган Союза має оголошувати всї стисло урядові справи підвладних відділів, а саме час і місце відбуваня мітинґів, зміни адрес місцевих урядників і повідомленя про надзвичайні збори.

— Принято.

Головний екзекутивний комітет має мати нагляд.

§ 151. Головний екзекутивний комітет має мати нагляд і контролю над справами, відносячими ся до друкарні і до органу Союза.

— Принято.

КАСА.

Фонди.

§ 152. Головний касієр має депозитувати всі одержані від Союза гроші в шістьох осібних фондах:

а) Фонд посмертний.
б) „ сирітський.
в) „ адміністраційний.
г) „ убогих.
ґ) „ народний.
д) „ резервовий.

— Принято.

ФОНД ПОСМЕРТНИЙ.

§ 153. Отсим установляєть ся фонд, що буде знаний під назвою „Посмертний фонд У. Н. Союза“.

— Принято.

Що в нім депозитуєть ся.

§ 154. В тім фонді мають бути депозитовані всі гроші, які одержить головний касієр із вкладок членів ріжних кляс на рахунок бенефіту плаченого по смерти члена, як се означено в податковій табели на сей фонд, спеціяльно на сю цїль виготовленій.

— Принято.

Що з него виплачуєть ся.

§ 155. З того фонду виплачуєть ся всі посмертні запомоги, як означено в статуті.

— Принято.

Коли треба платити спеціяльні вкладки.

§ 156. На випадок, коли посмертний фонд вичерпаєть ся так, що після гадки головного уряду місячні належитости членів, виплачувані до посмертного фонду, не вистарчати-муть на покрите посмертних претенсій, і після гадки головного уряду окаже ся потреба нарушити резервовий фонд не більше як 25%, тоді решту ючу квоту розділюєть ся на всіх членів яко одну або і більше надзвичайних вкладок.

— Принято.

ФОНД СИРІТСЬКИЙ.

§ 157. Отсим установляєть ся фонд, що буде знаний під назвою „Фонд сирітський У. Н. Союза“.

— Принято.

Що в нім депозитуєть ся.

§ 158. В тім фонді мають бути депозитовані всі гроші, належачі ся і виплачувані з фонду посмертного яко бенефіти для дітий і осіб правно некомпетентних до відобраня тихже, котрі в протягу трох місяців від дня приналежачої виплати не настановили, занедбали настановити або не хотїли настановити опікунів до відобраня бенефітів, до яких вони є управнені.

— Принято.

Коли слїдує виплата.

§ 159. Такі бенефіти так у тім фонді депозитовані будуть з сего фонду виплачувані як слїдує:

1. Опікунови такої дитини чи некомпетентної особи в протягу 30 днів по домаганю виплати і по доручено відповідного доказу опікунства.

2. Самому управненому спадкоємцеви, який в протягу 30 днів викаже ся свідоцтвом повнолітности, або яким иньшим свідоцтвом, на підставі котрого буде мати право [illegible]

— Принято.

Коли платить ся відсотки.

§ 160. При виплачуваню бенефіту з сего фонду виплатить ся від бенефітової квоти за час спочиваня тої квоти в сирітськім фонді не більше як 3% відсотки на рік, коли такі відсотки ті гроші принесли, але не більше.

— Принято.

Оголошуване рахунків.

§ 161. Всі справи і рахунки відносячі ся до сего фонду головний касієр має опублікувати по кождорічнім засїданю головного уряду і по кождій конвенції.

— Принято.

ФОНД АДМІНІСТРАЦІЙНИЙ.

§ 162. Отсим установляєть ся фонд, що буде знаний під назвою „Фонд адміністраційний У. Н. Союза“.

— Принято.

Що в нім депозитуєть ся.

§ 163. В тім фонді мають бути депозитовані всі правильні вкладки, вплачувані підвладними відділами і членами на сю цїль, як се означено у податковій табели, виготовлений на сю цїль, а також всі гроші, одержані за відзнаки, книжки, грамоти, чартери і иньші дрібні належитости.

— Принято.

Що з него виплачуєть ся.

§ 164. З фонду адміністраційного головний екзекутивний комітет виплачує або платить виплачувати пенсії і видатки головних урядників, платні і видатки за публікацію урядового органу, видатки конвенційні, видатки річних і иньших засїдань, за відзнаки, книжки, друки і всі експенси за правні роботи і всї иньші біжучі видатки Союза, не обняті окремими постановами, а також всї кошти купна реальних і особистих власностий всякого рода.

— Принято.

ФОНД УБОГИХ.

§ 165. Отсим установляєть ся фонд, що буде знаний під назвою „Фонд убогих У. Н. Союза“.

— Принято.

Що в нім депозитуєть ся.

§ 166. В тім фонді мають бути депозитовані всі належности, виплачувані членами на сю цїль, як се означено в осібній на сей фонд виготовленій податковій табели.

— Принято.

Що з него виплачуєть ся.

§ 167. Тілько такий член, котрий находить ся в крайній потребі, має дістати запомогу, яку йому означить головний уряд, а коли той не засїдає, головний екзекутивний комітет, і коли за підмогою для такого члена заявить ся підвладний відділ, до котрого сей член належить, і головний уряд або головний екзекутивний комітет на се згодить ся, але такий член мусить належати до орґанізації найменьше один рік від дня внесеня просьби о запомогу.

— Принято.

Аплікація має бути на відповіднім бланкеті.

§ 168. Кожда аплікація о підмогу має бути внесена на відповіднім бланкеті, який достарчить головний фінансовий секретар Союза.

— Принято.

§ 169. Кождий член, стараючий ся о запомогу, має се зробити в протягу шести місяців від дня його занедужаня або покалїченя. Котрий член не зробить сего у приписаним тут часі, не буде управнений до запомоги з сего фонду.

— Принято.

§ 170. Сума такої запомоги буде означена головним урядом або головним екзекутивним комітетом, відповідно до обставин члена, і не може переписшати в одним випадку квоти $200.

— Принято.

(Дальше буде.)